

Opłata prenumeracyjna na Kronikę Wiadomości Krajowych i Zagranicznych wynosi: a) w Warszawie rocznie: rs. 7 kop. 20 (złp. 48); b) kwartalnie rub. sr. 1 kop. 80 (złp. 12); miesięcznie kop. 60 (złp. 4).

KRONIKA

Na prowincji w Królestwie z pocztą rocznie rs. 12 (złp. 80); kwartałnie rs. 3 (złp. 20). W Warszawie opłata do biura redakcyjnego w Warszawie, ul. Krakowskie-Przedmieście 391, naprzeciw Saskiego placu.

WIADOMOŚCI KRAJOWYCH I ZAGRANICZNYCH.

Jutro Ś. Serafji P. M.
Wschód słońca o g. 5 m. 15.—Zach. o g. 6 m. 43.

Biuro Redakcji przy ulicy Krakowskie-Przedmieście w domu Nro 391. naprzeciw Saskiego placu.

Dziś rano stopni ciepła 11, wczoraj w poł. cie. 19.
Wysokość wody na Wiśle stóp 2 cali 1.

Z Petersburga, d. 13 (25) Sierpnia.

NAJJAŚNIEJSZY PAN, w nagrodę długoletniej gorliwej służby officjała konsystorza duchownego Rzymsko-Katolickiego Łucko-Żytomirskiego, prałata Stanisława *Łowieckiego*, NAJMIŁOŚCIWIEJ mianować go raczył d. 3go Lipca infułatem Olyckim.

— Z Rozkazu NAJWYŻSZEGO wzbbronione zostało żydom wszystkim w ogóle tak przebywanie w Sebastopolu jakoteż i przyjeżdżanie tam w zamiarze odpłynięcia gdziekolwiek parostatkiem; w tym ostatnim celu mogą oni udawać się do Eupatorji.

ARTYKUŁY DO TRAKTATU HANDLU I ŻEGLUGI, ZAWARTEGO DNIA 2go (14) LIPCA 1857 ROKU POMIĘDZY ROSSJĄ I FRANCJĄ.

Artykuł 1. Ponieważ stosunki handlowe Rossji z Królestwem Szwedzkim i Norweskim, oraz także stosunki Francji z Belgją, Niderlandami i Sardynją, określone są układami oddzielnymi, które mogą być z czasem wznowione, i nie pozostają w związku z postanowieniami dotyczącymi handlu zagranicznego w ogólności, przeto obie wysokie strony układające się, chcąc zabezpieczyć swe stosunki handlowe przeciw wszelkim nieporozumieniom lub powodom do sporów, porozumiały się, iż warunki szczególne, przyjęte przez wzgląd na korzyści równoważące, nie będą mogły w żadnym przypadku służyć powodem do żądania rozciągnięcia takowych na stosunki handlu i żeglugi, zatwierdzone między obu wysokimi stronami układającymi się.

Art. 2. Postanawia się również, iż wyszczególnione poniżej ulgi, uwolnienie od opłat i przywileje nie mają być uważane jako naruszające zasady wzajemności, a mianowicie ze strony Rossji: 1) Ulga udzielona statkom w Rossji zbudowanymi i do poddanych Rossyjskich należącym, które to statki wolne są w przeciągu pierwszych trzech lat od opłaty za prawo żeglugi. 2) Ulga udzielona mieszkańcom brzeżnym gubernji Archangielskiej, mocą której mogą oni przewozić do portów tej gubernji bez opłaty, lub za opłatą cła uniarkowanego, rybę suszoną i soloną, oraz niektóre gatunki futer, jak niemniej wywozić

z tychże portów zboże, powrozy, liny, dziegieć i płótno żaglowe. 3) Przywilej towarzystwa Rosyjsko-Amerykańskiego. 4) Ulgi udzielone w Rossji rozmaitym towarzystwom Angielskim i Niderlandzkim, znanym pod nazwą Jacht-Klubów. Ze strony zaś Francji: 1) Ulgi i praemia ustanowione na korzyść tacecznego połowu ryb w morzu. 2) Przywileje nadane Angielskim jachtom spacerowym. 3) Ulgi udzielane rybakom Hiszpańskim na mocy prawa z d. 12 Grudnia 1790 r.

Art. 3. Niniejsze artykuły dodatkowe będą miały też moc obowiązującą, jakby były one umieszczone słowo w słowo w traktacie, na dniu dzisiejszym zawartym. Zostaną one ratyfikowane i ratyfikacje one będą wymienione jednocześnie.

W dowód czego obustronni pełnomocnicy takowe podpisali i przyłożyli do nich herbowne swe pieczęcie.

W Petersburgu, 2 (14) Czerwca 1857 r.
(Podp.) Gorczakow. (Podp.) Morny. (Podp.) Brock.
(L. S.) (L. S.) (L. S.)

W skutku czego, po roztrząśnięciu należytym traktatu niniejszego i trzech dodatkowych doń artykułów, uznaliśmy takowe za dobre, zatwierdziliśmy i ratyfikowaliśmy, jakoż niniejszem przyjmujemy, zatwierdzamy i ratyfikujemy je w całej ich rozciągłości, przyrzekając CESARSKIM NASZYM SŁOWEM za SIĘBIE, SPADKOBIERCÓW I NASTĘPCÓW NASZYCH, iż wszystko cokolwiek w traktacie pomienionem i trzech dodatkowych doń artykułach postanowionem zostało, nienaruszenie zachowywanem i wykonywanem będzie.

W dowód czego tę NASZĄ CESARSKĄ ratyfikację własnoręcznie podpisawszy, rozkazaliśmy przyłożyć doń NASZĄ pieczęć państwa. Dan w Wildbadzie, d. 21 Czerwca (3 Lipca), lata od Narodzenia Chrystusa tysięcznego osmsetnego pięćdziesiątego siódmego, panowania zaś NASZEGO trzeciego.

Original Własną JEGO CESARSKIEJ MOŚCI ręką tak podpisany:

„ALEXANDER.“

(L. S.) Kontrasygnował: minister spraw zagranicz.
Xiążę Gorczakow.

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

Przełożona pensji żeńskiej rządowej w Warszawie. — Zawiadamia osoby interesowane, że od dnia dzisiejszego uczennice mogą już być zostawiane w rzeczonym zakładzie i że kurs nauk rozpocznie się w nim dnia 29 sierpnia (10 września) b. r. — A. Biskupska.

Dyrektor instytutu gospodarstwa wiejskiego i leśnictwa w Marymoncie. — Podaje do wiadomości, że z dniem jutrzejszym rozpocznie się zapis uczniów nowo do instytutu przyjętych, a poniżej tu wyszczególnionych, którzy zgłosić się winni do tegoż instytutu, wraz z opiekunami, dla wniesienia opłaty szkolnej i dopełnienia innych formalności; po upływie zaś dni trzech zapis zostanie zamkniętym i nastąpi otwarcie instytutu a zarazem rozpocznie się kurs nauk. — Przyjęci zostali do instytutu bez egzaminu z ukończonych gimnazjów, z ukończonych 6ciu klass szkół wyższych realnych i z ukończonych 6 klass gimnazjum realnego w Warszawie następujący uczniowie: Białecki Ignacy, Domaniewski Włodzimierz, Ciechanowski Wład. Grabowski Alfons, Gąsowski Rajmund, Goździkowski Karol, Kosakowski Konst. Kazibutowski Maksymilian, Laudyn Kazimierz, Laurysiewicz Roman, Maleszewski Hilary, Mittelstaedt Jan, Nowelski Wiktor, Niedabyłski Zdzisław, Otocki Antoni, Regulski Ludwik, Sarnowski Antoni, Szwartze Edward, Sarzyński Antoni, Sarzyński Jan, Witkowski Klemens, Walter Jan, Zmijewski Dominik, Zmijewski Henryk, Żaliński Julian, Zaremba Jan, Bartołd Józef, Dydyński Ignacy, Sikorski Bronisław. — Po złożeniu zaś egzaminu przyjęci zostali następujący uczniowie: Borman Józef, Cieszkowski Leon, Czerwiński Stanisł. Domański Gustaw, Dunin Julian, Golanowski Alexander, Jawornicki Teodor, Kowalski Władysław, Michaux Alexander, Mazurkiewicz Gustaw, Makowski Stan. Michalczewski Stan. Mietlicki Józef, Ogonowski Przemysław, Pohlens Eugenjusz, Perro Józef, Przyjemski Maurycy, Rakowski Henryk, Racięcki Franc. Rolski Józef, Sumiński Damazy, Suchecki Ign. Szańkowski Antoni, Szymanowski Bronisław, Tejchman Ludwik, Wojna Bonawentura, Wereszczaka Stefan, Węgliński Leon, Żorawski Wiktor, Żurkowski Julian, Zawadzki Wład. Zieliński Gustaw. — Marymont d. 20 Sierpnia (1 Września) 1857 roku. — Radca stanu Zdzitowiecki. — Sekretarz instytutu *Erllicki.*

Annuncjata.

POWIEŚĆ HISTORYCZNA

przez

Zygmunta Kaczkowskiego.

Tom II.

(Ciąg dalszy).

— I cóż czarownicy! (a)

Słowo to straszne wstrząsnęło nerwową kobietą tak silnie, jakby piorun koło niej uderzył. Musiała się całkiem oprzeć o kolumnę, aby nie runąć na ziemię. Mniszka patrzyła na nią dziwnie ciekawie, a potem tak mówiła dalej:

— Cóż? powietrzem, czy ziemią? wichrem stepowym, czy chmurą gradową? poświęcanym nożykiem, czy smażonemi ziołami? cóż! czemu tu sprowadziłaś twój paniczka?

(a) Z powodu przestawienia w końcu wczorajszego feljetonu jednego ustępu, a ztąd niezrozumiałości tekstu, ustęp ten tak jak być powinien, powtarzamy.

Marta patrzyła na nią osłupiałemi oczyma. — Czarownica?... szepnęła ona, nie wiedząc sama zapewne, co mówi.

— Nie! — zawołała mniszka, — toż nikt o tem nie wie? i ja nie wiem? i cały świat nie wie? i Ten nawet nie wie, który widzi na wskroś przez serca i sumienia zbrodniarzy?

Trwała chwilka milczenia, poczem żarliwie dodała mniszka:

— Strzeż się, aby nie dopełniła się miara twoich uczynków i aby On nie powołał na ciebie tych, którzy w Jego imieniu zasiadają do sądu na ziemi!

A w tej chwili wbiegła Kasztelanica na powrót do tej komnaty.

Była ona tak wesoła, radośna, promienna, jak nigdy.

— Ciotko moja! — zawołała ona do mniszki, zapominając w szale radości o wszystkim i rzucając jej się w ramiona, — jestem tak szczęśliwa, że słów mi braknie! Takiego dnia jeszcze nigdy nie miałam w życiu!

— Ciesz się tem, — odpowiedziała mniszka tonem łagodnym i przycisnęła ją do

swych piersi; ale odstępując od niej natychmiast, dodała smutno:

— Ciesz się i tem, moje dziecko, ale cieszyłabym się jeszcze daleko więcej, gdyby twoje szczęście z innego, z czystszej, z wspanialszej, płynęło źródła.

— Czyż i to jeszcze nie wspaniałe jest źródło? — zapytała Annuncjata ze zdziwieniem.

— Może wspaniałe, — odpowiedziała mniszka, — ale doczesne.

— Doczesne? — powtórzyła Annuncjata, — oh! a czyż możemy my się dobić do źródeł wiecznych na drogach innych, jak na doczesnych?

— Idąc po drogach doczesnych — odpowiedziała mniszka, — ale nie do celów doczesnych.

— Rozumiem... tak... prawda... mówiła Annuncjata myśląc nad tem, — ale czy żaden z celów doczesnych nie może mieć czasem zasługi wiecznej?

Mniszka milczała.

— Czy naprzykład, — mówiła Kasztelanica tem śmielej, — gdybyś mnie ciotka nakłoniła do tego, żebym sama do klasztoru wsta-

— Przed niejakim czasem dzienniki tutejsze doniosły o otrzymaniu nowego stopnia magistra w uniwersytecie Petersburgskim przez p. Alexandra Zapaśnik, obecnie znajdujemy w Tygodniku wydawanym w Petersburgu przez znakomitego ekonomistę JW. radcę stanu Wernadzkiego, pod tytułem *Ekonomičeskiej Ukazatel*, pochlebne zdanie o dziełku naszego młodego współziomka *O umiarkowanej długi krajowego*. Przycoczmy tu własne słowa poważnego w tój gałęzi nauk sędziego: „W tym wzorowym wykładzie rozmaitych systemów, uwolnienia rządów od pieniężnych zobowiązań, spotykamy mnóstwo pożytecznych uwag. Dziełko to napisane jest z wielką znajomością rzeczy i sumiennością; okazuje ono i wysoką erudycją autora i odpowiedni dzisiejszej epoce pogląd na przedmiot. Nie wątpimy że to wypracowanie przyłoży się do postępu nauki i przyniesie praktyczną korzyść w rękach tych, od których zależy rozstrzygnięcie spraw podobnego rodzaju.“

Podobny sąd znakomitego ekonomisty o dziele 23-letniego młodzieńca pozwala nam rokować najświetniejsze nadzieje o przyszłości p. Zapaśnika, który tak wczesnie, w tak trudnym zawodzie, tak pięknie dał dowody swoich zdolności.

Wyjątek z listu z Salzbrunn z dnia 17 Sierpnia.
 „Ciężko mi na sumieniu zalegała tak długo odpowiedzieć na szanowne wezwanie, by i o tem i o owem napisać, co się dzieje w Salzbrunn. Ale świadczę się zwykłym w wód zajęciem, a zwłaszcza też lubem *far niente*, że mi na to wcale czasu nie staje: zrana wody, śniadanie, kąpiele, dalej *flanowanie* pod kolumnadą, ułatwianie sprawunków i sprawunczków, gawędka ze znajomymi, których się spotyka; potem obiad, wizyty, promenada, a w końcu dnia jaka towarzyska herbatka, koncert, lub teatr (w najgorszym razie), że i trudniej z goździnami się obliczyć, aniżeli z kubkami *Oberbrunnu*, *Mühlbrunnu*, lub też ulubionych a smacznych przedewszystkiem *Molken*.

Czas krakowski zamieścił już dość obszerną i zajmującą z Salzbrunn korespondencję, która wielce wszystkich goszczących tutaj *zainteressowała*. Nadto, ujrzymy niebawem i drugą, znanego pióra, w jednej z gazet warszawskich. To i czemuż mnie korciło, że dotąd na grzeczne wezwanie odpowiedzieć moja zalegała? Jak gdyby mnie słodkie kołysało uprzedzenie, że listowanie moje *arcy* pożądanem było! Podobną zarozumiałość należałoby tylko działaniom *Oberbrunnu* przypisać, który, jak utrzymują, z każdym rokiem z mocniejszych składa się pierwiastków. A wszakżeż gaz i żelazo nieraz silnie uderzają do głowy i dziwne poniekąd rodzą przywidzenia, rojenia, fantazje i mrzonki. Ztąd też dadzą się tutaj łatwo wytłómaczyć i usprawiedliwić owe różne, przeróżne słabości, wybryczki, nagle roziskrzone a szybciej jeszcze przygaszane płomyki, *dedukcje*, *opinje*, *dysharmonje* i ładniuchne ploteczki. I jakież to niekiedy tworzą się wywody i zdania! Posłyszeliśmy niedawno jak twierdzono, że małżeń-

stwo z miłości zawarte, *n'est qu'une fantaisie de jeune fille ou une bêtise*. Zdanie to szczególnież oburzyło kochającą żonę poczciwego człowieka i młodą narzeczoną, która swoją przyszłą małżeńską dolę w różane oplatała wieńce, dolę, którą z wybraniem serca ma podzielić! Wspomnieliśmy przytem piękną poezję Teofila L., a zwłaszcza też następujące ułamki:

Bracia moi, lepij nie żyć,
 Jak uczucie łokciem mierzyć.
 Inna miłość rozsądkowa,
 Na nic Bogu, ludziom na nic;
 Zna granice mądra głowa —
 Ale serce nie zna granic!

Skutkiem zapewne owego żelaza i gazu, czyniącego zawrót głowy, wydaje się niejednemu *Kurgastowi*, że jest piękniejszym, aniżeli był kiedykolwiek, mędrszym, bogatszym, większym panem, wyżej i jaśniej urodzonym. A kupecy pod kolumnadą i restauratorowie, zdrowi a chłodni, pijący tylko *Blumen-Caffée*, korzystają też z tych podnieconych uwidzeń, i podsycając je sówicie kadzidłem, szafują *excellencją*, *grafami* i *gnaden*, chociaż nieraz po za naszymi uśmiechną się plecami. Ale wszakżeż to ich żniwo!

Szkoda tylko, że wody tutejsze o tyle nawet działają, że zebrani licznie rodacy, żyją po największej części, jak rozpierschłe kuropatwy po strzale.

Manlike is it to fall in te sin
 Fiendlike is it to dwell therein.

Longfellow.

Zapytacie pewnie: To i jakież przytem idą zabawy, skoro towarzystwo na tyle dzieli się ognisk? W *kółku* naszym, a raczej *kole*, bo dość jest licznem, bawimy się wybornie: miewamy wieczorki, pełne wesołości, tańczące nawet; mieliśmy obiad proszony pod *Koroną*. Słyszymy niekiedy w zakreślonym *kółku* prześliczną grę na fortepjanie, znaną z rzadkiego talentu panny Zofji Malhomme z Warszawy, i śpiew dźwięczny, miły i piękny jej kuzynki. Na jednym z wieczorów, danym dla nich, ofiarowała im młodzież śliczny wieńiec i bukiet, które bardzo mile przyjętemi zostały.

Henryk Wieniawski dał dwa koncerty ze zwykłym powodzeniem i oklaskiem. Po koncercie był bal, tańczono ochoczo, i toalety były świeże i piękne. Brakowało tylko pióra *Kurjerka Warszawskiego*, ażeby je godnie opisać.

Publiczność tutejsza cieszyła się nadzieją zapowiedzianego koncertu amatorskiego, na rzecz kaplicy katolickiej, której brak w Salzbrunn wszyscy dotkliwie czujemy. Obiecywano nam, że w nim panny Z. i J. Malhomme chętnie udział wezmą, ale wkrótce potem cały projekt upadł.

W korespondencji z Salzbrunn, zamieszczonej w *Czasie*, przy wyliczaniu obecnych tutaj literatów (a), przepomniano panów: Węclewski-

(a) *Czas* Nr. 179. *Salzbrunn* w sierpniu:

„Do reprezentantów literatury tu goszczących, policzyć musimy znów JW. xiędza biskupa Jopejskiego pp. L. Niemojewskizgo, Dra Cegielskiego, prof. Przyborowskiego, Mattego, panią Wilkońska.“

piła i cały mój majątek klasztorowi oddała, nie miałabyś w tem zasługi wiecznej?

— Ja.... ja.... odpowiadała na to mniszka, a jej twarz na to dziwnie radośnym się oblała uśmiechem, — ja... gdyby przyszło do tego, jabym w tem żadnej dla siebie nie szukała zasługi... ale byłaby to twoja zasługa, twoja! a tak wielka i świetna....

— I wieczna? — spytała prędko Annuncjata.

— Jak świat, jak sama wieczność! — odpowiedziała mniszka z zapalem.

— A widzi ciotka! — zawołała na to Kasztelanka, — otóż taką samą zasługę można położyć i na innej drodze doczesnej. Niechże ciotka przeczyta nasz uniwersał.

To mówiąc, podawała jej papier duży, we czworo złożony. Ale mniszka się odwróciła zachmurzona od tego papieru i rzekła:

— A na co mnie tego.... to nie do mnie należy.... ja nie rozumiem tych rzeczy...

— Ale zrozumie ciotka, i z największą ła-twością. Niechno ciotka przeczyta....

— Ja niechcę.

— Jaktó? więc i tak drobnój rzeczy ciotka dla mnie nie zrobi?

Tu mniszka się zastanowiła chwileczkę i spojrzała w twarz Annuncjacie, która trzymała rękę wyciągniętą ku niej, a w ręce papier. Jakoż złagodniała zaraz twarz mniszki, poczem wzięła od niej ten papier i rzekła:

— Zrobię. Bo i czegożbym też nie zrobiła dla ciebie?

Rozłożywszy tedy ten papier, siadła w krzesło przy owym małym stoliku naprzeciwko „żelaznego krążganku“, i włożywszy na nos okulary, zaczęła czytać cicho dla siebie.

Annuncjata siedziała przy niej i pilnie na nią patrzała.

Ale zaledwie xieni przeczytała kilkanaście wierszów od góry, kiedy nagle odwróciła głowę od papieru, spojrzała wielkimi oczyma na Annuncjatę.

— Niech ciotka czyta dalej — rzekła Kasztelanka z uśmiechem.

— Trza to przeczytać, — rzekła na to mniszka i czytała dalej.

A kiedy ukończyła czytanie, przysunęła się z krzesłem do siestrzenicy, — i potem długo trwała pomiędzy niemi rozmowa, nadzwyczaj żywa wprawdzie, ale dosyć pogodna i zgodna.

go profesora, Zaborowskiego profesora i redaktora cenionego pisma *Przyroda i przemysł*, i pana Kazimierza Jarochowskiego. Obecnie bawi tu b. professor Bentkowski z Krakowa.

Pod *Sonne* spotykamy się z *Czasem* krakowskim, ależ jest zgroza, że przy tak licznych a kądorocznym zjeździe Polaków, i innych gazet polskich nie widzujemy. Gospodarze *Kursaalu* i pod *Preussische Krone* powinni o tem pomyśleć. *Salzbrunn* naprawdę głównie podtrzymują Polacy.

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

Depesze Telegraficzne.

London 28 *Sierpnia*. (Wieczorem). Na dzisiejszem posiedzeniu Izby niższej i przed odróceniem parlamentu, lord Palmerston oświadczył, że rząd angielski wszelkimi środkami dopomógłby chętnie zaprowadzeniu linii telegraficznej do Indji przez Suez, gdyby to przedsięwzięło jakie prywatne towarzystwo, ponieważ Porta odmówiła zezwolenia na założenie podobnej linii nad Eufratem.

Marsylja 28 *Sierpnia*. Począty z Indji, Chin i Australji przybyły wczoraj wieczorem. Wiadomości z Bombay dochodzą do d. 30 Lipca. Pułkownik Hugh Wheeler poległ w Cawnpore. Garnizon zaraz potem kapitulował; położył on za warunek kapitulacji, że ludność europejska będzie szanowaną i warunek ten został przyjętem przez powstańców, ale ci ostatni bez względu na swoje zobowiązanie wymordowali wszystkich mieszkańców europejskich płci męskiej, a kobiety i dzieci przedali krajowcom przez publiczną licytację.

Naczelnik krajowy Neua Sahib miał 10,000 żołnierzy pod swemi rozkazami. Jenerał Havelok uderzywszy następnie na tego dowódcę, zabrał mu 44 dział i rozprędziwszy powstańców, odebrał im napowrót Cawnpore.

Krwawa bitwa miała miejsce pod Agra w dniu 5 lipca. Anglicy nie mając jazdy zmuszeni zostali cofnąć się do warowni, straciwszy czwartą część swoich ludzi.

W liście jednego oficera czytamy, że powstańcy ułożyli zamiar zabrać tył Anglikom stojącym pod Delhi, ale że wszystkie ich wycieczki zostały skutecznie odparte. Anglicy zmuszeni są poprzestać na postawie odporniej, bo siły ich są rozproszone dla obrony innych ośmiu sąsiednich miast.

Marsylja 28 *Sierpnia*. (Wieczorem). Oto jeszcze niektóre wiadomości z Indji wypisane z listów kupieckich:

Kalkuta doświadcza niejakiego braku żywności. Artykuły żywności zaczynają wprawdzie przybywać drogą rzeczną, ale trzymają się w niesłychanie wysokich cenach.

Niezimierne zbiory ryżu, massy towarów nagromadzone w miastach, zagrożone są zniszczeniem. Niezebrane plody ziemi są opuszczane. Handel długo cierpieć będzie skutkiem powstania, już dziś wywóz jest prawie żaden, nawet w Bombay i Madras.

Papiery 4ro-procentowe tracą 20 pCt w Kalku-

IV.

We dwa dni potem nastąpiła niedziela.

U pani podstoliny nowogrodzkiej w Gozdawce dzisiejsza niedziela mijała prawie tak samo jak tamta, którejsmy byli tutaj świadkami przed czterema laty.

Tak samo w półciemnej komnacie gorzała lampa na małym stoliku, a przy niej leżała wielka księga *Żywotów Świętych*.

Tak samo pani Bierzyńska siedziała w krzesło wysokiem, mając na podnóżku oparte nogi, a przy nich kota czarnego z czerwoną naszyi wstążeczką i dzwonkiem.

Tak samo opodal od niej siedziała pulchna panna Jukunda, gotowa zarówno do słuchania i *Żywotów Świętych* i komplementów.

Tak samo nawet, o pół krzeselka za nią, siedział rotmistrz Wścieklica, zawsze jeszcze czekający na śmierć pani stolnikowej gostyńskiej i podkomorzego ziemi wieluńskiej, i zawsze wierny — najpierw królowi jegomości, bo mu służył w dragonji, — a potem Jmć panie Jukundzie, „to zawsze setna była dzie-wka.“

kuć. Niejakie zawichrzenia miały miejsce w okolicach Bombay'u, ale zostały zaraz przytłumione. Jeden pułk z Gondjera został dziesiątkowanym. Ruchome kolumny przebiegają środkowe Indje. Rząd organizuje pułki syków.

Paroływ pocztowy z Algieru przywiózł nam wczoraj koniec processu z Oranu. Akbar mówi, że pan Jules Favre okazał najwyższy talent jako mówca. Wyrok otrzymamy dopiero przyszłą pocztą.

Paryż 28 Sierpnia. *Monteur* donosi, że drugie posiedzenia rad okręgowych rozpoczną się w d. 21 września.

Tenże dziennik urzędowy donosi, że medal ustanowiony dla tych wszystkich, którzy służyli Francji od r. 1792 do r. 1815, nazywać się będzie medalem Śtęj Heleny. (*Ind. Belg.*)

A F R Y K A.

Według wiadomości z Tunis bej objawił swoją szczerą chęć zapobieżenia ponowieniu się podobnych wypadków jak wiadomy wyrok śmierci wydany i wykonany przeciw żydowi, niewinnie oskarżonemu o ublizenie religji mahometańskiej, rozwiązując Chara (sąd najwyższy który wydał w mowie będący wyrok). W miejsce tego najwyższego sądu zaprowadzone zostaną dwa trybunały: handlowy i kryminalny. Konsul francuzki przy uczcie wyprawionej w dniu 15 Sierpnia z okoliczności imienin Cesarzkich, publicznie wyraził bejowi podziękowanie za ten dowód życzliwości dla europejczyków. (*Neue Pr. Zeit.*)

A N G L J A

London 28 Sierpnia. Członkowie Izby niższej zgromadzili się dziś o godzinie wpół do pierwszej a lordowie Izby parów, o godzinie pierwszej. Gdy członkowie Izby niższej zostali wezwani do krzeseł Izby lordów, lord kanclerz odczytał następującą mowę tronową.

Mylordowie i Panowie!

Otrzymałmśmy od Jęj Królewskiej Mości rozkaz uwolnienia panów od dłuższego zajmowania się pracami parlamentarnymi i zarazem polecono wyrazić prawdziwą wdzięczność Jęj Król. Mości za prawdziwą i prawą gorliwość z jaką wypełniłście wasze ważne obowiązki przez czas terażniejszych posiedzeń, które chociaż krótsze niż zwykle, niezmiernie były pracowite.

Jęj Król. Mość poleciła nam wyrazić panom Jęj zadowolenie z powodu, że terażniejszy stan spraw Europy, obudza uzasadnioną ufność w utrzymanie pokoju.

Układy względem prawego i zupełnego wykonania traktatu paryzkiego nie zostały jeszcze dla rozmaitych przyczyn wypełnione. Ale Jęj Król. Mość ma nadzieję, że dzięki wzajemnym usiłowaniom czynionym przez mocarstwa które miały udział w tym traktacie, wszystko co pozostaje jeszcze do uczynienia co do tych zawarowań, będzie mogło w oznaczonym czasie być dokonane, w sposób zadowalniający.

Jęj Król. Mość dała nam rozkaz zawiadomić panów o rozciągniętych buntach, jakie wybuchły między wojskiem krajowym armji bengalskiej, a po

których nastąpiły ważne zawichrzenia w różnych częściach tego prezydentostwa. Wypadki te sprawiły niezmierną niespokojność (*concern*) Jęj Królewskiej Mości, a barbarzyństwa jakich była ofiarą wielka liczba poddanych Jęj Król. Mości w Indjach i cierpienia jakie oni ponosili, sprawiły sercu Jęj Król. Mości największą boleść.

Postępowanie wielkiej liczby urzędników cywilnych i wojskowych, którzy się znaleźli w wielkich trudnościach i wystawieni byli na wielkie niebezpieczeństwo, wzbudziło żywe podziwienie i uwielbienie ze strony Jęj Król. Mości. Królowa poleciła nam zawiadomić panów, że nie zaniedba żadnego środka, który uzna za stosowny do przytłumienia tych ważnych zawichrzeń, i Jęj Król. Mość ufa, że przy błogosławieństwie Opatrzności, potężne środki jakimi rozporządzać może, pozwolą Jęj ten cel osiągnąć.

Panowie z Izby niższej.

Jęj Król. Mość rozkazała nam podziękować panom za wielkie kredyty, któreście wyznaczili na służbę bieżącego roku i za dowody waszj przychylności jakie daliście zatwierdzając wszelkie potrzebne środki do przywrócenia spokojności w Indjach.

Jęj Król. Mość widziała z wielkiem zadowoleniem, że byliście w możności dostarczenia funduszków na kapitał należny Danji za odkup opłat na Sundzie, bez nowych z tego tytułu ciężarów dla długu publicznego.

Mylordowie i panowie.

Jęj Kr. Mość rozkazała nam objawić panom jęj serdeczną wdzięczność za uposażenie wyznaczone dla jęj ukochanej pierworodnej córki księżniczki Wiktorji, z okoliczności blizkiego jęj małżeństwa z Jęgo Kr. Wys. księciem Fryderykiem Wilhelmem pruskim.

Jęj Kr. Mość poleciła nam zawiadomić panów, że z zadowoleniem uważała, iż pomimo krótkości tegorocznych posiedzeń, przeprowadziście kilka aktów wielkiej ważności, które Jęj Kr. Mość z zadowoleniem zatwierdziła.

Tu wyliczone są głównejsze prawa zadecydowane przez obie Izby.

Otrzymałmśmy rozkaz wyrażenia panom zaufania Jęj Kr. Mości, że za powrotem do rozmaitych hrabstw, użycie waszego wpływu na dobro i szczęście prawego i uczciwego jęj ludu. Jęj Kr. Mość zanosí modły do Wszecmocnego Pana, aby jego boskie błogosławieństwo zstąpiło na wasze usiłowania i zapewniło ich powodzenie. (*Ind. Belg.*)

— Czytamy w *Morning Post* z dnia 26 b. m.:

Xiążę i księżna Montpensier wyprawili wykwinętą ucztę dla członków rodziny orleańskiej i znakomitego towarzystwa jęj przyjaciół w weszły poniedziałek w Castle hotel w Richmond.

Towarzystwo zgromadziło się zaraz po południu i o godzinie pierwszej wsiadło w ogrodzie Castle hotel, na statek *River Queen*, który je powiózł do Millwal, gdzie znakomici goście wysiedli na ląd i obejrzeni olbrzymi paroływ *Great Eastern*. Kapitan Harrison, komendant tego olbrzyma, miał zaszczyt oprowadzać dostojnych gości po całym

statku. Powróciwszy do Richmond o godz. 5ej, rodzina królewska zasiadła do wspaniałego obiadu w Castle Hotel, po którym nastąpił bal.

Zaproszonych było około 70 osób, a między niemi znajdowała się hrabina de Neuilly (królowa Marja-Amelja) i prawie wszyscy członkowie rodziny Orleańskiej, a mianowicie J. K. W. Księżna Orleańska z hrabią Paryzkim i księciem Chartres; xiążę i księżna Joinville z swemi dziećmi; xiążę i księżna Nemours także z dziećmi; xiążę i księżna Sachsen Coburg z rodziną; xiążę Filip Wirtembergski i inne dostojne osoby.

Muzyka milicji 3go pułku Royal Surey była na służbie i towarzyszyła dostojnemu towarzystwu w wycieczce do Millwall.

— We wszystkich listach z Indji, we wszystkich dziennikach tutejszych, głównym tematem jest: że Delhi powinno zostać zburzonym. „Powstańcy spodziewają się, pisze jeden oficer angielski, że Delhi zostanie ocalonem przez nas po zdobyciu. Co za szalona myśl! Jedyny kamień, jedną bryłę granitu z murów pozostawimy na znak, gdzie niegdys Delhi stało!!!

Pojmujemy taką mowę; jest to wybuch nienawiści, nie widać tu połowy uczucia i handlarskiego rozmysłu, jest to ton jakim ma prawo przemawiać angielski oficer. Inaczj znowu mówi dziennikarz, który przy redakcyjnym stole wyrokuje o losach miast i państw całych. W następujących słowach *Daily News* charakterystycznie przedstawia się usposobienie angielskie. Dziennik ten spokojnie dowodzi potrzeby ukarania miasta, które tak długo stawia buntowniczy opór i kończy temi słowy: Przedewszystkiem należy z ziemią zrównać kaplicę Aurengzeba (wielkiego Mogola) *po zdjeciu z nięj poprzednio dokładnej fotografii.*

Zamiast kamienia, któryby przyszłym wiekom wskazywał gdzie było Delhi, *Daily News* niezapomniał zamówić wierną fotografię, któraby świadczyła jak wyglądała wspaniała świątynia Aurengzeba.

(*Neue Preussische Zeitung.*)

F R A N C J A.

Paryż 28 Sierpnia Można uważać ustęp wyborów moldawskich jako zupełnie zamknięty i wyczerpany, to się pokazuje jednocześnie z mowy mianej w Londynie w imieniu królowej angielskiej przy zamknięciu parlamentu, która to mowa przyznając w zupełności ważność położenia w Indjach i oplakując okropności jakie się tam popełniają, nie pozostawia najmniejszej wątpliwości co do utrzymania pokoju i najzupełniej pojednawczych układów w Europie, co się tyczy następstw traktatu paryzkiego.

Zdaje się tylko pewnym, że lord Redcliffe nie opuścił Konstantynopola i że nie zaprzestanie teraz swego zawodu walki i agitacji. Dodamy nawet jeden szczegół dość uderzający, że rząd Cesarzski zmuszając Portę do unieważnienia dzieła wyborów, ocalił lorda Stratford de Redcliffe, a to w następujący sposób: Gabinet angielski nie mogąc dać rady z uporem swego ambassadora, zapowiedział mu, że jeśli jego upór do prowadził rzeczy do tego, żeby pan Thouvenel musiał opuścić Konstan-

Nie było tu tedy prawie żadnej odmiany.

Tylko pani Bierzyńska, niewiadomo dla czego, nie miała dziś swego zwyczajnego spokoju. Z wniesieniem światła do komnaty zaczęła wprawdzie jak zwykle czytać Żywoty Świętych, ale zaledwie tytuł wypadającego na dzisiaj z miesiąca maja rozdziału odczytała lektorka, zaraz jęj pani podstolina przerwała i wybiegła czegoś do swojej alkowy. Kiedy wróciła i zaczęto czytać na nowo, znowu niabawem przerwała i znowu z komnaty wybiegła. Już to więc teraz po raz trzeci zasiadała na swoim krześle, mówiąc do panny:

— Prosimy tedy jeśli łaska, z początku.

Tedy panna zaczęła czytać w ten sens:

„Żywot Mojżesza zakonodawcy, z Pisma Świętego, to jest, z xiąg jego wybrany, który też Philo żyd zacny pisał. Żył po stworzeniu świata około roku 1800. — Po śmierci Josepha w ziemi Egipskiej, naród Jakoba ojca jego, w kilka set lat tak się rozmnożył, iż ziemię prawie wszystkłą napełnił: a do boju mogło być z nich samych po sześć kroc sto tysięcy. Tedy królowie egipscy, bojąc się aby kiedy z ich nieprzyjaciół zmówiwszy się wygubić egipcjan nie chcieli: naprzód podatkami wielkimi, potem robotami nieznośnemi, d্রে-

czyć je i ścisnąć, i ku nędzy a ubóstwu, i wielkiej niewoli przywozić zaczęli. I z ich potu budowali królowie pałace a zamki, nie ku potrzebie, ale ku chwale i rozkoszy i podziwieniu świata wszystkiego...“

— O! — zawołała w tem miejscu, przerywając znowu pani Bierzyńska, — zdaje mi się, że ktoś zajechał. Moja panno, wybiegnij też asińdzka na ganek i obacz.

Panna wybiegła — a Wścieklica szepnął do panny Jukundy:

— Bodajżeby już przyjechał!

— Któż taki?

— Choćby kto! — odpowiedział rotmistrz, choćby też i ten żyd zacny, który ten żywot pisał.

— A kiedyby nam chciał sam powiadać to, co napisał? — zapytała panna Jukunda.

— O! i to racja! rzekł na to rotmistrz, — ale przeciebym wolał słuchać, co mi kto mówi ze swojej głowy a z serca, niżeli pomrukuje za xiążką. A wreszcie obaczyłbym też zacnego żyda, którego jeszcze nie widział na życiu.

Te ostatnie słowa wymówił rotmistrz cokolwiek głośniej, a panna Jukunda jeszcze

głośniej zawtórowała mu śmiechem; na co z powagą się odezwała pani Bierzyńska:

— Po raz setny dziś muszę panu rotmistrzowi zazdrościć jego zawsze dobrej i nigdy się nie zmieniającej fantazji.

— Mościa dobrodziejko! — rzekł na to rotmistrz, — kto ma czyste sumienie, ma też i dobrą fantazję.

— Nie zawsze to podobno czyste sumienie chodzi w parze z dobrą fantazją.

— Może i tak! Ale co do mnie, nie pamiętam też jeszcze jak długo żyję, żebym się kiedy frasował! Bo co mi z tego! Albo to człowiek do frasunku stworzony? Nie dałby mu Pan Bóg na zamieszkanie tak pięknej ziemi i tak cudnych stworzeń około niego, gdyby go predestyuował do smutku. Więc też kiedy widzę smutnego, to już tak mówię, że chyba to jego własna jest wola. Bo jak jejmość dobrodziejkę szanuję, i stoję honorem za to! że choćby już nie wiedzieć co się działo na świecie, to przecie jeszcze niema czego się smucić.

(*Dalszy ciąg nastąpi.*)

